

ولادیمیر ووکوویچ

هنر حمله در شطرنج

برگردان متن انگلیسی به فارسی:

محمد خیرخواه ثابت قدم

Vladimir Vuković

The Art of Attack in Chess

EVERYMAN CHESS

www.everymanchess.com

www.ketab.ir

■ سرشناسه: ووکوویچ، ولادیمیر، ۱۸۹۸ - ۱۹۷۵ م. 1898-1975 Vuković, Vladimir
■ عنوان و نام‌پدیدآورند: هنر حمله در شطرنج / ولادیمیر ووکوویچ؛ برگردان متن
انگلیسی به فارسی محمدخیرخواه ثابت‌قدم. ■ مشخصات نشر: تهران، شباهنگ، ۱۴۰۰.
■ مشخصات ظاهری: ۲۸۸ ص: مصور، جدول. ■ شابک: ۵ - ۲۷۲ - ۱۳۰ - ۶۰۰ -
۹۷۸ ■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا ■ یادداشت: عنوان اصلی: The Art of Attack in
Chess, 1965. ■ موضوع: شطرنج - Chess ■ شناسه افزوده: خیرخواه ثابت‌قدم،
محمد، ۱۳۴۶ -، مترجم ■ رده‌بندی کنگره: ۱۴۴۵ GV ■ رده‌بندی دیویی: ۷۹۴/۱۲
■ شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۰۰۷۱۶

www.ketab.ir

هفر حمله در شطرنج

ولادیمیر ووکوویچ

برگردان متن از انگلیسی به فارسی

محمد خیرخواه ثابت قدم

لیتوگرافی زیتون ، چاپ نقش ایران ، صحافی آذین

چاپ یکم ۱۴۰۰ ، شمارگان ۵۰۰ نسخه

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۰-۲۷۲-۵

ISBN 978 - 600 - 130 - 272 - 5

حقوق چاپ ، نشر و توزیع این اثر محفوظ است.

انتشارات شاهنگ

مرکز پخش خیابان انقلاب ، خیابان شهدای ژاندارمری ، پلاک ۶۰ ، تلفن ۶۶۹۶۴۲۳۵-۶

فروشگاه ۱ خیابان انقلاب ، روبهروی دانشگاه تهران ، پلاک ۱۱۹۴ ، تلفن ۶۶۴۹۱۰۹۸

فروشگاه ۲ خیابان انقلاب ، خیابان فروردین ، ساختمان ناشران ، پلاک ۲۷۳ ، تلفن ۶۶۹۵۳۶۰۹-۱۰

فهرست

۹		سخن مترجم
۱۱		پیش‌درآمد پروفیسور جان نان
۱۲		راهنمای علائم استفاده‌شده در متن کتاب
۱۳		مقدمه‌ی نویسنده
۲۱		فصل ۱ حمله به شاه قلعه‌نرفته
۳۳		فصل ۲ حمله به شاهی که فرصت قلعه‌رفتن را از دست داده است
۵۱		فصل ۳ کلیات حرکت قلعه و حمله به موقعیت قلعه
۶۵		فصل ۴ الگوهای محاصره
۷۳		فصل ۵ نقاط کانونی
۱۰۵		فصل ۶ قربانی کلاسیک فیل
۱۲۳		فصل ۷ نقش عرض‌ها، ستون‌ها و قطرها در حمله به شاه قلعه‌رفته
۱۵۵		فصل ۸ نقش سوارها و پیاده‌ها در حمله به شاه قلعه‌رفته
۱۹۱		فصل ۹ حمله به موقعیت‌های فیلگوش (فیانتو) و قلعه در جناح و مرکز
۲۰۳		فصل ۱۰ دفاع در برابر حمله به شاه قلعه‌رفته
۲۴۱		فصل ۱۱ مراحل مختلف حمله به شاه قلعه‌رفته
۲۷۱		فصل ۱۲ حمله به شاه به‌عنوان بخش جدایی‌ناپذیر بازی
۲۸۵		نمایه‌ی بازیکنان
۲۸۸		فهرست گشایش‌ها

سخن مترجم

استراتژی بدون تاکتیک گنبدترین مسیر کسب پیروزی است و

تاکتیک بدون استراتژی شلوغ کاری قبل از شکست است.

ژنرال سون تزو

استادان معاصر در عصری قرار دارند که از ایده‌های ماشینی در مرحله‌ی گشایش استفاده می‌کنند و اولین هدف آن‌ها اجرای حرکت‌هایی محکم و دقیق، دست‌کم بدون واگذاری برتری به حریف می‌باشند. این ایده‌ها عاملی برای استحکام و تقویت عمومی پوزیسیون و خنثی کردن امکانات ظریف ایجادشده برای حریف است. عموماً سرنوشت این شیوه‌ی بازی، رسیدن به پوزیسیون‌هایی با ماهیت متعادل است که اخیراً به وفور در بازی‌های سطوح بالای شطرنجی جهان مشاهده می‌شود.

تکرار این شیوه‌ی بازی ضرورت تهیه‌ی راهکارهایی با مضمون‌های تکنیکی و استراتژیک را ایجاد می‌کند. نقش پارامترهای روانی و انسانی در مدیریت ادامه‌ی چنین وضعیت‌های متعادل، نوعی خاص از شیوه‌ی فرسایشی بازی شطرنج را ضرر می‌سازد. در این باره می‌توان به بازی ششم رویارویی اخیر قهرمانی شطرنج جهان در سال ۲۰۲۱ بین مگنوس کارلسن و یان نیومنیشی اشاره کرد که اتخاذ شیوه‌ی فرسایشی توسط قهرمان شطرنج جهان و عبور از آستانه‌ی تمرکز و سرخشی ذهن حریف بعد از حدود هفت ساعت و چهل و پنج دقیقه بازی در نهایت به بروز خطای حرکتی نیومنیشی منجر شد و مگنوس کارلسن در آن بازی پیروز شد و توانست با بهره‌برداری از اثر تخریبی ماندگار روحی و ذهنی این روش در بازی‌های بعدی، در نهایت پیروز رویارویی نیز باشد.

از سوی دیگر شروع صحیح یک حمله، دشواری‌های خاص خود را دارد و همین موضوع باعث شده بسیاری از استادان بزرگ از سبک حمله‌ای پرهیز کنند. آن‌ها ترجیح می‌دهند با تکنیک‌های پوزیسیونی به دنبال کسب برتری باشند چون در بدترین حالت ممکن، تعادل حاصل خواهد شد و اتفاقاً این همان چیزی است که در اغلب اوقات نصیب‌شان می‌شود. اگر قرار است تکنیک در برابر تکنیک قرار گیرد، اگر پیشرفت‌های هنر حمله نادیده گرفته شوند، اگر فرصت‌های ایجادشده برای اجرای عملی یک حمله‌ی کاملاً محتمل نادیده گرفته شوند، چگونه می‌توان شاهد یک پیروزی درخشان در شطرنج بود؟

در حقیقت بدون کاوش عمیق‌تر در هنر حمله، هیچ پیشرفت جدیدی را نمی‌توان در شطرنج متصور بود. حمله به‌عنوان یکی از اجزای اساسی بازی، جرقه‌ای است که در هر سو خودنمایی می‌کند و تنها بازیکنی که می‌داند چگونه باید آن را فعال نگه داشته و در لحظه‌ی مناسب آن را شعله‌ور کند، به اوج تسلط واقعی حمله رسیده است.

آلکساندر آلخین خوب می‌دانست چگونه باید اندکی چاشنی پرخاشگری را در ماهیت حرکت‌های خود، حتی در مرحله‌ی گشایش بازی بگنجانند تا شرایطی برای حمله با حداقل بار مسئولیت آتی خلق کند و این دقیقاً همان نکته‌ی نهفته در مهارت ویژه‌ی وی بود، خلاقیتی که در بازی بسیاری از بزرگان دیده نمی‌شود. کشف اسرار این مهارت، موضوع اصلی این کتاب است و نویسنده تلاش می‌کند به شکلی دقیق و موشکافانه همه‌ی پارامترهای مؤثر در ایجاد شرایط مناسب حمله را ارزیابی دقیق کند.